

Анотација тематског блока:

Модерна српска књижевност у контексту византијске традиције

Ово истраживање има за циљ да потврди присуство изворне византијске духовности у модерној и постмодерној српској књижевности на примерима из стваралаштва Исидоре Секулић, Момчила Настасијевића и Горана Петровића. У раду насловљеном **Случај страдања у есеју „Изравнања“ Исидоре Секулић**, ауторке Снежане Башчаревић, пропитује се веза са хришћанском филозофијом преко тежње аскези, страдања и трагања за Богом.

Истраживање насловљено **Византијскохришћански слојеви у приповеци *Запис о даровима моје рођаке Марије*** Момчила Настасијевића, ауторка Оливере Радуловић, проналази поетички дослук са Откривењем Јовановим које је аутору послужило да, проговори о уметности, да дочара процес настајања књижевног дела, те да проблематизује питање разумевања текста као *свете тајне*.

Истраживање Биљане Турањанин Папандопулос **Византијска естетика у роману *Опсада цркве Св. Спаса*** пропитује функционисање категорија византијске естетике: *симбол, слика, прекрасно, светлост и канон* у тексту. Показаће да је византијска естетика у Петровићевом роману присутна на различитим нивоима – на нивоу мотива, слике, уметничког стила, али превасходно у идејној потки приче.

Случај страдања у есеју „Изравнања“ Исидоре Секулић, Снежана Башчаревић

Раширено је мишљење да је есеј био облик коме је књижевни таленат Исидоре Секулић спонтано тежио и да о томе сведочи целокупно њено дело. Бавећи се поетиком ове списатељице уочили смо да је она енциклопедијски дух са целокупним чулом за тековине културе и цивилизације и да је била медијум између традиције и модерности. Ниједан од наших писаца 20. века није тако болно и дубоко волео живот као она, а као да се ниједан са више озбиљности и са више смирености није бавио мишљу о страдању. Она је тежила аскези и љубави према Богу. Овај реферат има за циљ да укаже на случај страдања у есеју „Изравнања“. Анализа овог есеја помоћи ће нам да, најпре, утврдимо њено трагање за вером. Стога је истраживање применом аналитичко-синтетичке методе нужно. Извешћемо закључак да је у овом есеју Исидора, у контексту византијске традиције, писала о честољубљу, стардању, проблему сиромаштва о битностима правде и светости.

Византијскохришћански слојеви у приповеци *Запис о даровима моје рођаке Марије*, Оливера Радуловић

Истраживање насловљено „Византијскохришћански слојеви у *приповеци Запис о даровима моје рођаке* има циљ да покаже да је Настасијевић у поетичком дослуху са последњом новозаветном књигом *Откривење Јованово*. Откриће се да писац *Библију* чита као *књигу над књигама*, као образац у тематском, жанровском, етичком, реторичком, стилском и типолошком смислу и преко архетипских слика и симбола отвара свој херматичан текст. Настасијевићево поимање језика довешће се у везу са *Јеванђељем по Јовану* и идејом да је Бог реч из које настаје свет. Појам *откривења* – везан за хришћански мистицизам – означава у Настасијевићевој поетици постепену, потпуну спознају човека и универзума током стварања уметничког дела и ишчекивања *парусије*, времена аутентичног стварања. Већина поетичких ставова Момчила Настасијевића везана је за хришћанска филозофска и етичка опредељења: отуд захтев да уметник буде чист као икона Богомајке, просветљен као Син Божји, препознат у библијској метафори *јагње Божје*, страда у процесу уметничког послања, умирући у тексту као јагње на жртвенику, попут рођаке Марије која се смирује и смеши са везом у рукама.

Византијска естетика у роману „Опсада цркве Св. Спаса, Биљана Турањанин Николопулос

У роману „Опсада цркве Св. Спаса“ Горана Петровића, написаном крајем XX века, на најбољи начин остварена је поетика постмодернизма: интертекстуалност, фрагментарност, необичан угао приповедања, деконструкција. Уз све набројано Петровић је писац који дубоко урања у традицију и реинтерпретира је на свеж и нов начин. У реферату ћемо размотрити на који начин у овом роману функционишу категорије византијске естетике: *симбол, слика, прекрасно, светлост и канон*. Византијска естетика у Петровићевом роману је присутна на различитим нивоима – на нивоу мотива, слике, уметничког стила, али превасходно у идејној потци приче. Тачније, и мотиви, и слике, као и пишев препознатљиви стил писања сабирају искуства византијске естетике у крајњем идејном слоју дела. Поставља се питање да ли се интерполирањем византијских естетских категорија у савремени текст стваралачки урања у традицију или, у духу постмодернизма, ове категорије бивају деконструисане, нудећи савременом књижевном делу другачије квалитете. На ова питања одговоре покушавамо да пронађемо у нашем раду.

Проф.Оливера Радуловић